

باسمه تعالی

دستور العمل اجرایی - عملیاتی طرح کشاورزی حفاظتی (سال اول اجرای طرح) ۹۴-۱۳۹۳

در راستای رسیدن به اهداف پروژه‌های کشاورزی حفاظتی لازم است ایجاد یا ارتقاء مهارت‌های لازم و همچنین تجهیز اعتبارات مناسب در سطح ملی صورت گیرد. بدیهی است که ایجاد تشکیلات منسجم در سطح کشوری، استانی و شهرستانی در راهبرد این طرح آن را به اهداف خود نزدیک می‌سازد. همچنین روشهای پیاده کردن کشاورزی حفاظتی با توجه به شرایط هر منطقه و نوع محصول متفاوت است؛ لذا نمی‌توان دستور العمل عملیاتی واحدی برای اجرای آن ارائه داد. در جهت بهره‌گیری از مزایای این سیستم و دستیابی به تولید پایدار، لازم است تا برنامه ریزی صحیح و حمایت و نظارت موثر در همه مراحل اجرایی در راستای تحقق اهداف طرح صورت پذیرد.

اجرای کامل طرح کشاورزی حفاظتی در راستای رسیدن به اهداف آن، نیاز به سازمان کار و گردش کار در سطح ملی، استانی و شهرستانی دارد که می‌تواند آنرا به اهداف خود نزدیکتر سازد. این طرح با دو پروژه اصلی به نامهای پروژه مزارع الگوئی و پروژه توسعه کشاورزی حفاظتی اجرائی خواهد شد.

الف - پروژه مزارع الگوئی:

به منظور توسعه و تسریع در انتقال نتایج و ترویج یافته‌های تحقیقاتی به کشاورزان و بهره‌برداران بخش کشاورزی در سراسر کشور لازم است برای محصولات مختلف در استانهای کشور مزارع الگویی در سطح وسیعی از اراضی کشاورزی ایجاد گردد. در این قبیل مزارع، از آخرین شیوه‌ها و تکنیک‌های کشاورزی حفاظتی (که توسط محققان توصیه شده) برای کشت محصولات زراعی استفاده می‌شود تا از این طریق کارشناسان بخش اجرا، کشاورزان و بهره‌برداران در استانهای مختلف کشور به طور عملی و واقعی با روش‌ها و تکنیک‌های کشاورزی حفاظتی آشنا شده و نتایج آن را به صورت مستقیم از نزدیک مشاهده کنند. طبیعی است که با اجرای این پروژه و مشاهده نتایج آن، سایر کشاورزان و

بهره‌برداران بخش کشاورزی ترغیب خواهند شد تا تکنیک‌ها و دستاوردهای کشاورزی حفاظتی را در سایر مزارع اجرا نمایند.

۱- ادوات الگویی:

این ادوات شامل انواع خاک ورزهای حفاظتی و بذرکارهای کشت مستقیم در بقایای گیاهی می‌باشد.

مکانیسم تامین ادوات مورد نیاز طرح به شرح ذیل پیشنهاد و مصوب گردید:

الف) در مورد ادوات تولید داخل (الگوئی - توسعه ای) گواهی آزمون ماشین‌های کشاورزی ضروری است.

ب) در مورد ادوات وارداتی (الگوئی - توسعه ای) دارا بودن گواهی استاندارد بین‌المللی ضروری است.

تبصره ۵: اولویت در شناسایی متقاضیان پیمانکار جهت واگذاری ادوات الگویی موضوع

طرح، به شرح ذیل است:

- شرکت‌های خدمات فنی و مشاوره ای

- تشکلهای خدمات مکانیزاسیون

- شرکتهای تعاونی (تعاونی تولید، تعاونی روستایی)

- رانندگان حرفه ای تراکتور

- کشاورزان پیشرو در هر منطقه

۲- عملیات الگویی:

اجرای عملیات مزارع الگویی در قالب ۴ فعالیت مهم به شرح زیر انجام می‌گردد:

مدیریت بقایای گیاهی:

برای حفظ بقایای گیاهی کشت قبلی در سطح مزرعه به نحوی که پس از عملیات تهیه زمین و کاشت، حداقل ۳۰ درصد سطح مزرعه از بقایا پوشانده شده باشد.

➤ خاک ورزی حفاظتی:

برای بکارگیری انواع ادوات خاک ورزی مشتمل بر: انواع خاک ورزهای حفاظتی، با

تاکید بر حذف گاوا آهن‌های برگردان دار انجام می‌گیرد.

➤ مدیریت حاصلخیزی:

برای کمک به توسعه کشت محصولات پوششی مانند انواع لگوم های یکساله، کشت کود سبز (در تناوب کشت آبی و یا در فواصل آیش در کشت دیم) در مزارع الگویی انجام خواهد شد.

➤ کشت مستقیم در بقایای گیاهی:

جهت انجام عملیات کشت مستقیم محصول در بقایای گیاهی بدون هر گونه عملیات خاک ورزی و آماده سازی بستر در مزارع الگویی بکار می رود.

ب- پروژه توسعه کشاورزی حفاظتی:

با اجرای عملیات خاک ورزی حفاظتی شرایط بهینه برای رشد و نمو محصول فراهم می گردد. اجرای شیوه های جدید خاک ورزی و روش های صحیح کاشت تاثیر عمده ای در بهبود زراعت با کاهش اثرات خشکی و در نتیجه افزایش تولید دارد. این پروژه با دو فعالیت زیر انجام خواهد شد:

۱- تامین تسهیلات خرید ادوات کشاورزی حفاظتی (استفاده از منابع تسهیلات یارانه دار کم بهره):

این فعالیت جهت ارایه تسهیلات پرداختی به متقاضیان به منظور خرید ادوات موضوع طرح (انواع خاک ورزهای حفاظتی، ساقه خرد کن و بذرکارهای کشت مستقیم) می باشد، که شامل آورده شخصی و تسهیلات یارانه دار می باشد:

۲- اجرای عملیات:

اجرای عملیات مزارع توسعه کشاورزی حفاظتی در قالب ۴ فعالیت مهم به شرح زیر انجام می گردد:

➤ مدیریت بقایای گیاهی:

برای حفظ بقایای گیاهی کشت قبلی در سطح مزرعه به نحوی که پس از عملیات تهیه زمین و کاشت، که حداقل ۳۰ درصد سطح مزرعه از بقایا پوشانده شده باشد انجام خواهد شد.

➤ خاک ورزی حفاظتی:

برای بکارگیری انواع ادوات خاک ورزی مشتمل بر : انواع خاک ورزهای حفاظتی با تاکید بر حذف گاواهن های برگردان دار رایج انجام می گیرد.

➤ مدیریت حاصلخیزی:

برای کمک به توسعه کشت محصولات پوششی مانند انواع لگوم های یکساله، کشت کود سبز (در تناوب کشت آبی و یا در فواصل آیش در کشت دیم) در مزارع توسعه کشاورزی حفاظتی انجام خواهد شد.

➤ کشت مستقیم در بقایای گیاهی:

جهت کشت مستقیم محصول در بقایای گیاهی بدون هرگونه عملیات خاک ورزی و آماده سازی بستر در مزارع توسعه کشاورزی حفاظتی بکار می رود.

توزیع برش استانی سطوح اجرایی عملیات کشاورزی حفاظتی به تفکیک نوع عملیات (کم خاک ورزی - بی خاک ورزی) در سال زراعی ۹۴-۹۳ (واحد سطح: هکتار)												
ردیف	استان	کم خاک ورزی			بی خاک ورزی			جمع الگوی	جمع توسعه	جمع سطوح اجرایی	سهم هر استان (درصد)	
		الگوی	توسعه ای	اجرای	الگوی	توسعه ای	اجرای					
۱	آذربایجان شرقی	۳۹۲۳	۳۵۳۱۵	۳۹۲۳۸	۱۷۲۳	۱۵۵۰۳	۱۷۲۲۵	۵۶۴۶	۵۰۸۱۷	۵۰۸۱۷	۶,۶۴	
۲	آذربایجان غربی	۱۵۱۱	۱۳۵۹۳	۱۵۱۰۳	۶۸۳	۶۱۴۳	۶۸۲۵	۳۱۹۳	۱۹۷۳۵	۱۹۷۳۵	۲,۵۸	
۳	اردبیل	۵۵۴	۴۹۷۹	۵۵۳۳	۵۵۳	۴۹۷۳	۵۵۲۵	۱۱۰۶	۹۹۵۲	۹۹۵۲	۱,۳۰	
۴	اصفهان	۱۴۷۹	۱۳۳۰۹	۱۴۷۸۹	۵۸۵	۵۲۶۵	۵۸۵۰	۲۰۶۴	۱۸۵۷۴	۱۸۵۷۴	۲,۴۳	
۵	البرز	۳۲۰	۲۸۸۲	۳۲۰۲	۶۵	۵۸۵	۶۵۰	۳۸۵	۳۴۶۷	۳۴۶۷	۰,۴۵	
۶	ایلام	۲۳۶۵	۲۱۲۸۶	۲۳۶۵۱	۲۹۳	۲۶۳۳	۲۹۲۵	۲۶۵۷	۲۳۹۱۹	۲۳۹۱۹	۳,۱۲	
۷	بوشهر	۱۴۶۵	۱۳۱۹۱	۱۴۶۵۶	۲۶۰	۲۳۴۰	۲۶۰۰	۱۷۲۵	۱۵۵۳۱	۱۵۵۳۱	۲,۰۳	
۸	تهران	۴۶۹	۴۲۲۸	۴۶۹۷	۹۸	۸۷۸	۹۷۵	۵۶۷	۵۱۰۵	۵۱۰۵	۰,۶۷	
۹	چیرفت و کهنوج	۲۳۵	۲۱۱۴	۲۳۴۹	۹۸	۸۷۸	۹۷۵	۳۳۳	۲۹۹۱	۲۹۹۱	۰,۳۹	
۱۰	چهار محال و بختیاری	۵۴۶	۴۹۱۹	۵۴۶۵	۲۹۳	۲۶۳۳	۲۹۲۵	۸۳۹	۷۵۵۲	۷۵۵۲	۰,۹۹	
۱۱	خراسان جنوبی	۶۴۲	۵۷۸۲	۶۴۲۵	۳۹۰	۳۵۱۰	۳۹۰۰	۱۰۳۲	۹۲۹۲	۹۲۹۲	۱,۳۱	
۱۲	خراسان رضوی	۴۲۹۵	۳۸۶۶۲	۴۲۹۵۷	۱۱۳۸	۱۰۳۳۸	۱۱۳۷۵	۵۴۳۳	۴۸۹۰۰	۴۸۹۰۰	۶,۳۹	
۱۳	خراسان شمالی	۳۶۵	۳۲۸۶	۳۶۵۲	۱۹۵	۱۷۵۵	۱۹۵۰	۵۶۰	۵۰۴۱	۵۰۴۱	۰,۶۶	
۱۴	خوزستان	۷۲۱۹	۶۴۹۷۵	۷۲۱۹۴	۳۵۱۰	۳۱۵۹۰	۳۵۱۰۰	۱۰۷۲۹	۹۶۵۶۵	۹۶۵۶۵	۱۲,۶۲	
۱۵	زنجان	۱۰۹۶	۹۸۶۴	۱۰۹۶۰	۲۶۰	۲۳۴۰	۲۶۰۰	۱۳۵۶	۱۲۲۰۴	۱۲۲۰۴	۱,۵۹	
۱۶	سمنان	۲۸۷	۲۵۸۲	۲۸۶۹	۱۹۵	۱۷۵۵	۱۹۵۰	۴۸۲	۴۳۳۷	۴۳۳۷	۰,۵۷	
۱۷	سیستان و بلوچستان	۴۸۴	۴۳۵۵	۴۸۳۹	۶۵	۵۸۵	۶۵۰	۵۴۹	۴۹۴۰	۴۹۴۰	۰,۶۵	
۱۸	فارس	۱۲۰۵۹	۱۰۸۵۲۵	۱۲۰۵۸۴	۱۴۶۳	۱۳۱۶۳	۱۴۶۲۵	۱۳۵۲۱	۱۲۱۶۸۸	۱۲۱۶۸۸	۱۵,۹۰	

توزیع برش استانی سطوح اجرایی عملیات کشاورزی حفاظتی به تفکیک نوع عملیات (کم خاک ورزی - بی خاک ورزی) در سال زراعی ۹۴-۹۳ (ادامه جدول) (واحد سطح: هکتار)											
ردیف	استان	کم خاک ورزی			بی خاک ورزی			جمع الگویی	جمع توسعه	جمع سطوح اجرایی	سهم هر استان (درصد)
		الگویی	توسعه ای	جمع	الگویی	توسعه ای	جمع				
۱۹	قزوین	۶۶۰	۵۹۴۱	۶۶۰۱	۱۹۵	۱۷۵۵	۱۹۵۰	۸۵۵	۷۶۹۶	۸۵۵۱	۱,۰۱
۲۰	قم	۵۰۴	۴۵۳۷	۵۰۴۱	۶۵	۵۸۵	۶۵۰	۵۶۹	۵۱۲۲	۵۶۹۱	۰,۶۷
۲۱	کردستان	۷۰۰۸	۶۳۰۷۷	۷۰۰۸۶	۳۲۸۳	۲۹۵۴۳	۳۲۸۲۵	۱۰۲۹۱	۹۲۶۲۰	۱۰۲۹۱۱	۱۲,۱۰
۲۲	کرمان	۲۷۲	۲۴۴۳	۲۷۱۴	۴۲۳	۳۸۰۳	۴۲۲۵	۶۹۴	۶۲۴۵	۶۹۳۹	۰,۸۲
۲۳	کرمانشاه	۱۸۷۷	۱۶۹۰۰	۱۸۷۷۷	۹۷۵	۸۷۷۵	۹۷۵۰	۲۸۵۲	۲۵۶۷۵	۲۸۵۲۷	۳,۳۵
۲۴	کهگیلویه و بویراحمد	۹۸۷	۸۸۸۳	۹۸۷۰	۶۱۸	۵۵۵۸	۶۱۷۵	۱۶۰۴	۱۴۴۴۰	۱۶۰۴۵	۱,۸۹
۲۵	گلستان	۵۹۶۲	۵۳۶۶۰	۵۹۶۲۲	۷۸۰	۷۰۲۰	۷۸۰۰	۶۷۴۲	۶۰۶۸۰	۶۷۴۲۲	۷,۹۳
۲۶	گیلان	۰	۰	۰	۳۳	۲۹۳	۳۲۵	۳۳	۲۹۳	۳۲۵	۰,۰۴
۲۷	لرستان	۹۸۸	۸۸۸۴	۹۸۷۲	۱۶۳	۱۴۶۳	۱۶۲۵	۱۱۵۱	۱۰۳۴۷	۱۱۴۹۷	۱,۳۵
۲۸	مازندران	۳۲۰	۲۸۷۳	۳۱۹۳	۰	۰	۰	۳۲۰	۲۸۷۳	۳۱۹۳	۰,۳۸
۲۹	مرکزی	۱۳۹۲	۱۲۵۳۱	۱۳۹۲۳	۷۴۸	۶۷۲۸	۷۴۷۵	۲۱۴۰	۱۹۲۵۸	۲۱۳۹۸	۲,۵۲
۳۰	هرمزگان	۲۷	۲۴۷	۲۷۴	۳۳	۲۹۳	۳۲۵	۵۹	۵۴۰	۵۹۹	۰,۰۷
۳۱	همدان	۴۸۱۷	۴۳۳۴۵	۴۸۱۶۱	۸۴۵	۷۶۰۵	۸۴۵۰	۵۶۶۲	۵۰۹۵۰	۵۶۶۱۱	۶,۶۶
۳۲	یزد	۸۷۱	۷۸۳۱	۸۷۰۲	۳۲	۲۹۳	۳۲۵	۹۰۴	۸۱۲۴	۹۰۲۸	۱,۰۶
	جمع	۶۵۰۰۰	۵۸۵۰۰۰	۶۵۰۰۰۰	۲۰۰۵۳	۱۸۰۴۷۳	۲۰۰۵۲۵	۸۵۰۵۳	۷۶۵۴۷۳	۸۵۰۵۲۵	۱۰۰